

BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm006932

Dane szczegółowe

Właściciel: **andrzej061175**

Kraj: **Prusy**

Okres historyczny: **brak danych**

Znaleziono: **b.d.**

Materiał awersu: **mosiądz**

Materiał rewersu: **b.d.**

Wykończenie: **złocony**

Sygnowanie: **! Brak danych**

Wytwórca: **! Brak danych**

Średnica: **brak danych**

Typ uszka: **b.d.**

Rant: **●---**

Profil: **(| - dwuwarstwowy, wypukło-płaski**

Występujące elementy

- korona [otwarta; 5-pątek]
- tarcza

Przeznaczenie

- szlachecki

Ostatnia aktualizacja: **2017-10-30 14:55**

Opis guzika btrm006932

Pruski guzik liberyjny

© buttonarium.eu

Awers

Awers przedstawia herb rodziny von Portatius, która na początku XX w. posiadała Dobrocin k. Dzierżoniowa i Czarny Dwór na zachód od Wałbrzycha.

Rewers

Brak zdjęcia rewersu.

Przeznaczenie i datowanie

Guziki tego typu były stosowane przy liberiach reprezentacyjnej służby, np.: odźwiernego, lokaja, stangreta, itp. Rodzaj służby, która była wyposażona w liberie, zależał od wielu różnych czynników (moda, zasobność danej rodziny, itd.).

Mniej zamożne rodziny kupowały guziki z samym godłem, jeszcze mniej zamożni kupowali tańsze guziki z (pojedynczym/podwójnym) inicjałem (monogramem), z inicjałem wraz z koroną szlachecką lub z samą koroną odpowiedniej rangi. Z ogłoszeń zamieszczanych w polskiej dziewiętnastowiecznej prasie wynika, że więksi producenci mieli pewien zapas tego typu guzików (inicjał, inicjał wraz z koroną szlachecką lub tylko korona rangowa) i były one dostępne w ciągłej sprzedaży. Inicjały na guzikach były najczęściej pisane tzw. szwabachą.

Guziki liberyjne były zamawiane najprawdopodobniej przez krawca, któremu zlecono uszycie liberii. Spotykane są polskie guziki liberyjne, które zostały wyprodukowane aż w Paryżu, Wiedniu lub Sankt Petersburgu, chociaż można je było zamówić również w Polsce.

Piękne liberie wraz z odpowiednimi guzikami zaczęły być modne w Europie w II połowie XVIII wieku. Na przestrzeni wieku XIX stawały się coraz popularniejsze, a wynikało to z mody. Postęp techniczny spowodował obniżkę cen guzików, co wpłynęło na większą ich dostępność.

Liberie były w powszechnym użytku głównie do wybuchu I wojny światowej, a gdzieś tam aż do wybuchu II wojny.

Do czasów współczesnych liberie przetrwały w renomowanych hotelach, klubach itp.

Ciekawostka

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, wraz z uchwaleniem *Konstytucji Marcowej z 1921 roku* państwo przestało uznawać tytuły arystokratyczne, co nie przeszkodziło w dalszym używaniu liberii z odpowiednimi guzikami. Po zakończeniu II wojny światowej, z powodu zmian ustrojowych, które nastąpiły w Polsce, nie honorowano żadnych tytułów szlacheckich. Większość dóbr bogatych rodzin została znacjonalizowana i ostatecznie zakończyła się era służby, liberii i guzików liberyjnych.

Źródła

● www.polskiezabytki.pl - Dobrocin

● Zajchowski Zb. - Guziki herbowe . cz.1, Elbląg 2008

- patrz strona: 114

● Zajchowski Zb. - Guziki herbowe . cz.2, Elbląg 2013

- patrz strona: 167

Słowniczek

● Wikipedia.pl - Blazonowanie

● Wikipedia.pl - Dewiza herbowa

● Wikipedia.pl - Figura heraldyczna

● Wikipedia.pl - Godło

● Wikipedia.pl - Hełm heraldyczny

- [Wikipedia.pl - Heraldyka](#)
- [Wikipedia.pl - Heraldyka polska](#)
- [Wikipedia.pl - Herb](#)
- [Wikipedia.pl - Herb szlachecki](#)
- [Wikipedia.pl - Herb szlachecki \(lista herbów\)](#)
- [Wikipedia.pl - Herbarz \(heraldyka\)](#)
- [Wikipedia.pl - Herbowni](#)
- [Wikipedia.pl - Herby szlachty polskiej \(galeria\)](#)
- [Wikipedia.pl - Inicjał](#)
- [Wikipedia.pl - Klejnot herbowy](#)
- [Wikipedia.pl - Korona rangowa](#)
- [Wikipedia.pl - Labry \(heraldyka\)](#)
- [Wikipedia.pl - Liberia \(ubiór\)](#)
- [Wikipedia.pl - Monogram](#)
- [Wikipedia.pl - Order herbowy](#)
- [Wikipedia.pl - Postument heraldyczny](#)
- [Wikipedia.pl - Szlachta](#)
- [Wikipedia.pl - Szlachta w Polsce](#)
- [Wikipedia.pl - Szwabacha](#)
- [Wikipedia.pl - Trzymacze heraldyczne](#)
- [Wikipedia.pl - Zawołanie](#)

Wytwórca: ! Brak danych

Brak danych na temat producenta tego guzika.

Najczęstsze przyczyny takiego stanu rzeczy, to:

- brak zdjęcia rewersu,
- mocno zabrudzony rewers,
- rewers częściowo lub całkowicie skorodowany.

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.

*Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. **Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-15 08:45**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.05.01